

MOT EN TID SOM FLYTT

ANDERS CARLANDER, AMANDA RAMSÄLV,
BJÖRN RÖNNERSTRAND OCH PATRIK ÖHBERG

Siste man släcker lägerelden

På portugisiska finns ett ord för vilket det sägs sakna rimliga översättningar till andra språk – *saudade*. Henrik Brandão Jönsson (2024) menar i undertiteln till sin senaste bok, *om* just detta ord, att det handlar om att längta bort och hem på samma gång. Vår förståelse av ordet är att det kan liknas vid en melankolisk, men ändå accepterande, längtan efter något som inte längre finns kvar. Man kan föreställa sig att Portugal med sin vidsträckt kustlinje mot Atlanten har präglats av sjöfartens faror, och att sjöfararna var tvungna att sätta en etikett på den känsla de alla kollektivt bar på. De ville bort, men längtade samtidigt hem.

Ett annat begrepp som också tar sig an en existentiell insikt är det japanska uttrycket ”*mono no aware*”. Uttrycket påminner oss om vår förgänglighet. I skrivande stund blommar körsbärsträden i Göteborg och just körsbärsblom är kanske det mest klassiska exemplet, då de blommar intensivt endast under några få dagar. Göteborgarna stannar upp under skydd av körsbärsträden, tar en selfie, kanske kramar någon man håller kär, och ser lyckliga ut i några sekunder. För de vet att utanför det rosa skimret från trädens krona väntar ett Mordor av betong, grävskopor och urspårade spårvagnar.

Den här bokens titel och framsida är en vink till det glada 80-talet. Vi gör det av två skäl. Det första är att SOM-institutet har funnits i 40 år. 1986 gick den första SOM-undersökningen i fält. Detta jubileum inbjuder till återblick, vilket leder oss till det andra skälet. Vi lever i en tid av nostalgi. I ett av bokens kapitel tillfrågades svenska folket när det var som bäst i Sverige. Svaret är 1980. Det var alltså bättre förr. Och om nu *saudade* vänder sig mot det som varit, *mono no aware* uppehåller sig i det som håller på att försvinna, riktar 80-talsklassikern *Den oändliga historien* (1979) blicken framåt. Premissen, både i boken och filmen, är att människorna håller på att förlora sin förmåga till fantasi. I tomrummet där fantasin en gång fanns breder *Ingentinget* ut sig. Om vi tappar kontakten med den delen av oss som minns, känner och fantiserar om framtiden – eller något som kanske inte ens finns – vinner *Ingentinget*. Vad finns då kvar? En samling drönare av kött och blod med torftiga sjäsliv i en avförtrollad värld som kan bli föremål för krafter, makter och nycker.

Begreppet avförtrollning, som förknippas med Max Weber, beskriver en historisk process där världen gradvis blir mer rationell och sekulär. Samtidigt innebär denna

utveckling att traditionella källor till mening försvagas. I en avförtrollad värld kan en nostalgisk längtan tänkas uppstå, en längtan som i grunden är en reaktion på förlusten av gemensamma värden och något att hålla sig i i ett fragmenterat samhälle. Vi har inte längre en gemensam lägereld.

Lägereldens (ideal)symbolik är kraftfull; där en gemenskap som inte är på väg någon annanstans samlas till ett tryggt sprakande och begrundar utifrån unisona premisser. Vidare tjänar lägerelden en social och rituell funktion där människor samlas i en cirkel som kan symbolisera en slags helhet eller ordning. Utöver värme och skydd mot mörkret, som i sin tur utgör en tydlig symbol, så är det klassiska berättandet runt lägerelden en av de mer centrala arketyperna – den vise gamle mannen som guidar och stöttar.

När Språktidningen, tillsammans med Novus, nyligen gjorde en undersökning av svenskarnas favoritorde kom föga förvånande ”lagom” högst upp på rankingen, följt av ”allmansrätt” och ”fika” (SVT, 2026). Visst, visst. Men vemod, då? Det svenska vemodet? Det låter sig inte heller lättvindigt översättas till andra språk, eller kanske ens förstås inom ramen för sakprosa. Vi kan förstås försöka men ibland är det bättre att låta andra röster som Jan Johansson, Karin Boye eller Lars Lerin sätta fingret på nyanser av det där kalla och mörka men också vackra och intensiva som nästan bara nordbor förstår sig på. Kanske är det årstiderna som sätter ramen. Det finns alltid en annan del i cykeln att antingen minnas eller se fram emot. Vemod är kanske just ett sådant ord som inte låter sig förklaras, bara delas, runt en lägereld.

Motreaktioner och hopp

Det är väl en underdrift att säga att ”digitaliseringen” verkligen tog fart för endast några år sen. För inte så många år sen kunde man höra folk som ”jobbade med internet”, därefter kom big-tech med sociala medier och algoritmer och nu senast ”AI”. Även om ny teknik i många fall underlättar så kan en spaning ändå låta sig göras gällande om vi människor verkligen funkar så bra utan lite motstånd?

Den senaste trenden, att ”skavmaxxa”, ses delvis som en motreaktion mot det digitala och det appifierade, och innebär helt enkelt att aktivt göra det lite obehävt för sig och att det finns en slags njutning i det (Pehrson, 2026). Det kan handla om att ringa istället för att mejla eller att nyttja karta och kompass istället för Google Maps. En annan indikation är vinylskivans återkomst (RIAA, 2025), vars handhavande är allt annat än behävt. Det kan i det närmaste ses som en strävan mot något mer fysiskt och taktilt, något mer naturligt och själsligt bruk av musiken. I synnerhet blir vurmen för vinyl intressant när vi pratar om de yngre generationerna, som inte växte upp med skivbutiker eller svart tjugig vinyl som vägde jättemycket tillsammans, sida vid sida, i skivhyllan. En playlist i Spotify väger kanske lika lite som en elektron ungefär och den påverkas endast marginellt av att lägga till 100 nya album. En vinylskiva väger 180 gram. Det säger något.

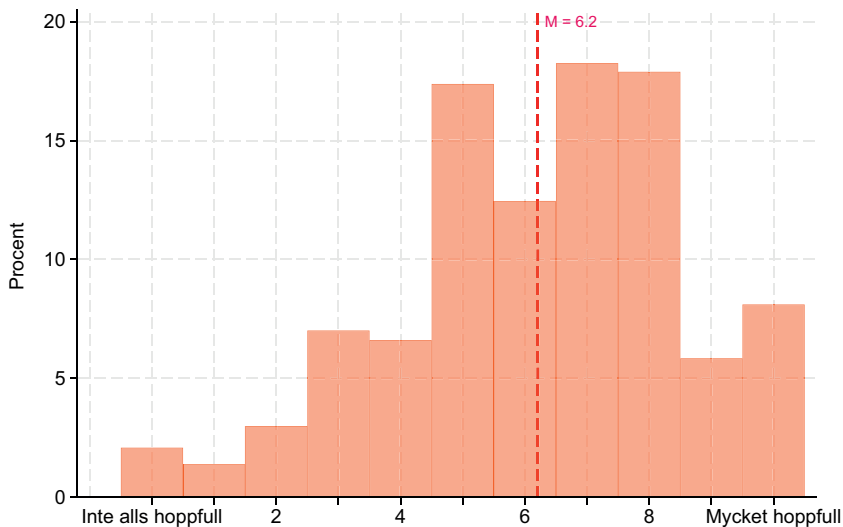
Årets – eller egentligen förra årets – SOM-undersökning har som sagt en fråga som mäter svenska folkets tankar eller önskningar om en annan tid. Vi vill tillbaka till 1980-talet, det vill säga nostalgi snarare än framtidsvurm. Svenska folket är inte helt nöjda med dagens utveckling. Bottenrekordet var 2023 då tre av fyra ansåg att Sverige var på väg åt fel håll. Den senaste siffran kan emellertid inte heller anses som godkänd. År 2025 tyckte 63 procent att utvecklingen i Sverige är på väg åt fel håll.

Ett nyfunnet intresse inom hälsopsykologin är hopp. Förmåga att känna hopp inför framtiden bidrar till en känsla av mening med livet (Edwards m.fl., 2025), men också mer konkreta saker som bland annat bättre hälsa och socioekonomi, vilket en longitudinell studie nyligen visat (Graham & Mujcic, 2025). Det gigantiska tyska forskningsprojektet ”BOOM-studierna” intresserar sig bland annat för detta och det verkar finnas något ganska kraftfullt i att ha en positiv bild av framtiden, som smittar av sig på nuet (Blackwell m.fl., 2025). Man pratar om fenomenet ”som om verkligt”, vilket i stort innebär att personer som har en stark fantasiförmåga alternativt många roliga saker att se fram emot i framtiden helt enkelt även påverkas här och nu, som om det redan har hänt. Åtminstone lite grann.

Aristoteles lär ha sagt något i stil med att hopp är en vaken dröm. Det menas ofta att han syftar på hoppets inneboende kraft i att brygga dröm och verklighet. Schopenhauer skulle ha rynkat på näsan. Det bästa vi kan hoppas på, menande filosofen från Gdansk, är ett liv som befinner sig runt +2 på en femgradig skala. Ett liv i lagom takt mellan begär och tillfredsställelse, där lyckan inte är ett mål utan en paus. Kanske är det just det som gör hoppet värt något; inte som ett löfte om evig lycka, utan som en påminnelse om att lyckan kan uppstå i stunden.

Den västsvenska SOM-undersökningen har de senaste åren börjat mäta graden av hopp i befolkningen. Till skillnad från frågan om utvecklingen går åt rätt eller fel håll så verkar invånarna i Västra Götaland ha ganska mycket hopp (figur 1). De flesta kryssar på den högre men också högra delen av skalan i enkäten, vilket gör att vi kan tala om en negativ skevhet, vilket paradoxalt nog innebär att de flesta är positiva. Det här är i grunden ett fint resultat. Men också förmodligen ganska nära ett allmänmänniskt förhållningssätt till det världsliga enligt devisen om att ”hoppet är det sista” och så vidare.

Figur 1 Grad av hoppfullhet, 2025 (procent, medelvärde)

Kommentar: Frågan löd *Hur hoppfull känner du dig inför framtiden?* Svarsskalan framgår av figuren. Antal svar = 2 739.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2025.

Om vi får tro att invånarna i Västra Götaland är som folk är mest är det lite förvånande att vi längtar tillbaka till 1980-talet. I den allra första SOM-undersökningen från 1986 ställdes en fråga om framtiden och risken för krig. En fjärdedel trodde att risken för krig 10–15 år framåt i tiden skulle öka, runt 70 procent att risken skulle vara lika stor som det var 1986. Endast 6 procent trodde att risken skulle minska. Ganska pessimistiskt. När svenskarna fick svara på frågan hur Sverige skulle klara sig i ett eventuellt krig så trodde 82 procent att våra chanser var små. Samtidigt var det få som tyckte att det svenska försvaret skulle prioriteras. 1986 var ett ganska tufft år för svenskarna. I februari mördades Olof Palme på öppen gata och i april inträffade Tjernobylolyckan. Det är inte konstigt att man längtar bort från nån gång, samtidigt är det ganska skönt att slippa återuppleva det dramatiska 1986.

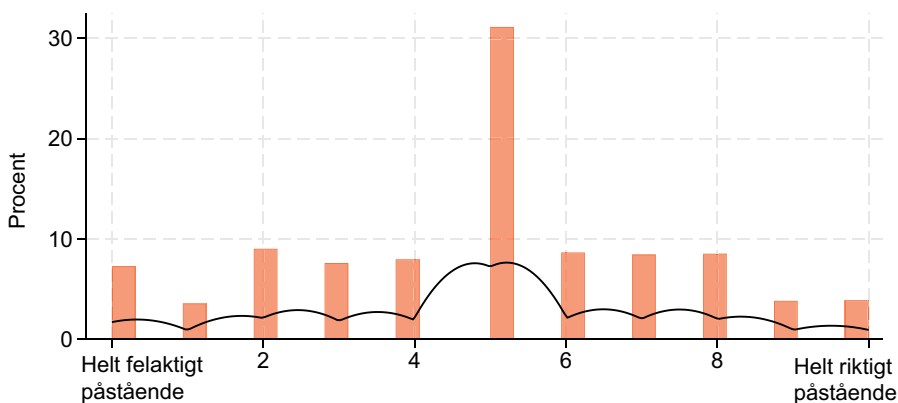
Nyheter som prasslade

Nyheter om statsministermordet och olyckan i Tjernobyl läste många om i morgontidningen. 1986 ställde SOM-institutet frågan till Sveriges befolkning: "Vilken morgontidning brukar du läsa regelbundet?" Det är en fråga som i sin tid är given och formulerad när dagspressens syn på det rutinmässiga morgonpappret var lika självklar som nyhetsnäsan själv. Journalisters legitimerade magkänsla för att avgöra vad som är viktigt att informera publiken om (Schultz, 2007) har

emellertid sedan 1986 inte ersatts, men fått ett tydligt sällskap av digitala verktyg vars algoritmer mäter om publiken uppskattar den tilldelade informationen. Idag är det närmast en självklarhet att publikens (olika) digitala fotspår är att betrakta som legitima argument för vad som är viktigt att publicera som nyheter.

I brytpunkten mellan det analoga och det digitala var det symboliskt viktiga millennieskiftet. Prince sjöng, förvisso några år tidigare, att ”life is just a party, and parties weren’t meant to last” och ”tonight I’m gonna party like it’s 1999” (Prince, 1982). Vi som festade natten innan 1999 blev 2000 kommer med all säkerhet ihåg precis vad vi gjorde men också den smått kaotiska upptakten inför. Domedagsprofetior avlöste tekniska nyheter om hur Y2K-buggen skulle göra att alla världens datorer skulle slås ut vid tolvslaget. Järnet var varmt och det smiddes, både hos landets IT-konsulter men också hos landets nyhetsredaktioner. Om vi tittar tillbaka på den nationella SOM-undersökningen från just 1999 ställdes en fråga om huruvida nyheterna var mer sakliga förr. Utfallet är tydligt i att de allra flesta kryssade mitten, en helgardering, och att det är anmärkningsvärt jämnt på båda sidor om mitten (figur 2). Frågan var inte det minsta polariserad. Ungefär lika många tyckte att nyheterna var mer sakliga förr jämfört med de som inte instämde i påståendet.

Figur 2 *Inställningen till om nyheter är mindre sakliga än förr, 1999 (procent, densitet)*

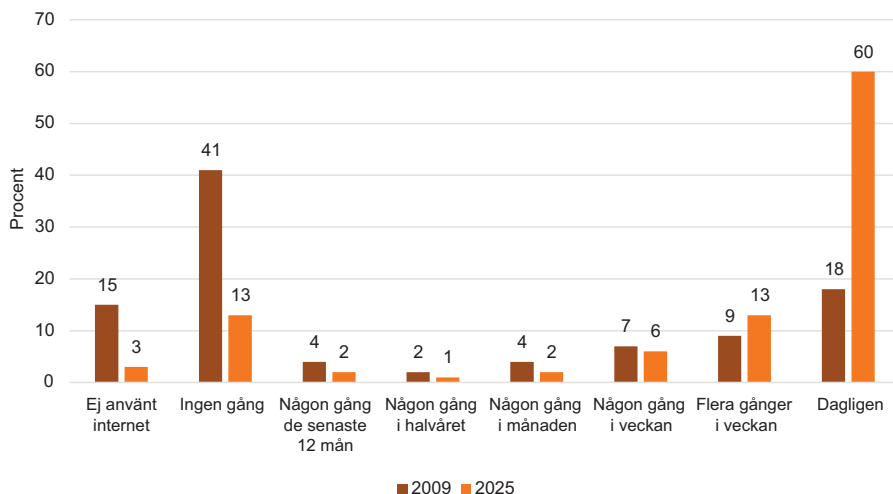

Kommentar: Frågan löd *Vad är din uppfattning om följande påstående som man ibland hör om nyhetsförmedlingen i Sverige | Nyheterna idag är mindre sakliga än förr?* Svarsskalan framgår av figuren. Antal svar = 1 618.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1999.

Om frågan hade ställts på nytt i SOM-undersökningen hade måhända mönstret sett annorlunda ut. Numera styrs som sagt det algoritmiska systemet, i allt högre utsträckning, av informationsflöde, där informationen som riktas till läsaren bygger på vad läsaren tidigare har läst. Det står i stark kontrast till när de tidigare givna och få nyhetskanalerna var de som berättade för oss vid lägerelden vad som betyder något och vad vi ska ta på allvar (Schudson, 1995) och som fick oss att prata om samma sak i lunchrummet (Park, 1940). Helt klart har decennierna mellan 1986 och 2026 inneburit en social omstöpning när det gäller karaktären på *relationen* mellan medier och dess publik. Förtroendet för medier har varit stabilt och relativt högt under fyra decennier. 1986 var det 54 procent som hyste mycket eller ganska stort förtroende för Radio/TV och 2025 är motsvarande andel 57 procent. Men jämfört med 1986 väger idag publikens individuella beteenden tungt för de redaktionella besluten där innehåll fördelas efter, ja – behov? Just den frågan, huruvida vi har det behov som visas i den algoritmiska reflektionen, har på senaste tiden seglat upp som en bubblare i samhällsdebatten. Politiska förslag kring förbud för unga att använda sociala medier strömlas världen över och diskussioner kring skärmfria liv dyker upp titt som tätt. Detta i en tid då en historisk dom just fallit över techbolagen Meta och YouTube, där applikationer slagits fast som beroendeframkallande med skador som följd utan att varna användaren för det som benämns som evighetsscrollande (SVT, 2026c).

Ett intressant nedslag kan göras ungefär ett decennium in i millennium två, då den närmast explosionsartade utbredningen av sociala medier var i sin linda. En första observation kan göras kring det faktum att en ansenlig del svenskar *inte* använde internet vid tiden för datainsamlingen och frågans framställande (figur 3). Figuren visar också att vi på drygt 15 år gått från att fyra av tio använt sociala medier ”ingen gång” (41 procent) till att sex av tio idag gör det ”dagligen” (60 procent). Mönstret indikerar verkligen den gamla devisen om allt eller inget. Då som nu finns det ett fåtal på mitten som har provat, men det är i sanning i svansarna det händer. En brasklapp med en gnutta nostalgi gör emellertid gällande att frågans formulering ändrats en aning. 2009 exemplifieras sociala medier med MSN och MySpace. 2025 var dessa ersatta av Instagram. Hur som haver, sociala medier upptar bevisligen ganska mycket av svenskarnas tid. Ungefär tre av fyra använder sociala medier antingen dagligen eller flera gånger i veckan (73 procent). Visst börjar det likna något väldigt mänskligt, det här med sociala medier? Ett kollektivt beteende, likt en lägereld.

Figur 3 Använt sociala medier, 2009 och 2025 (procent)

Kommentar: Frågan löd *Och hur ofta har du gjort följande på internet?* | 2009: Använt sociala medier (ex. MSN, Facebook, MySpace, Twitter); 2025: Använt sociala medier (ex. Facebook, Instagram, Twitter). Svarsskalan framgår av figuren. Antal svar = 4 091 (1999) och 13 633 (2025).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2009 och 2025.

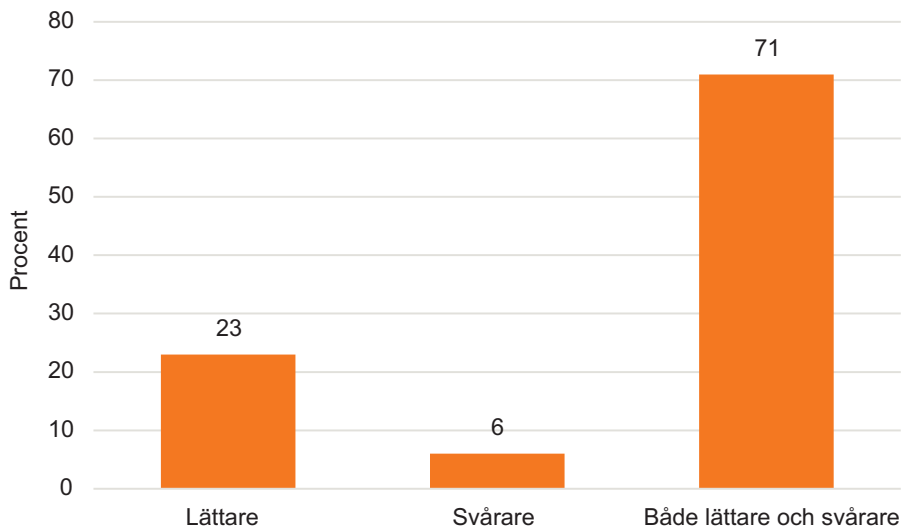
När dagens unga beskriver sin mediekonsumtion framhålls ofta att de *stannar* vid något när det är värt att ta del av. Det står i kontrast till tiden med en gemensam medial lägereld. Årets SOM-undersökning (Andersson, 2026) visar samstämmigt med internationell forskning (e.g. Villi m.fl., 2021) att människor tenderar att undvika nyheter som är emotionellt tunga att ta del av. Kanske är det en förklaring till att vi inte alltid orkar ta del av det jobbiga (Andersson, 2026). Det är för ensamt att hantera, även om vi vill och även om vi tycker att det är vår plikt (Bergström, 2026).

Virvelvind, skogsbrand eller knoppar

I dagarna släpper Wilmer X ett nytt album. 1988 landade en av deras kanske mest uppmärksammade singlar – Teknikens under (Wilmer X, 1988). De sjöng att ”du kan glömma dina ensamma stunder, du kan lita på teknikens under”. Aldrig har den raden känts mer aktuell. Den nationella SOM-undersökningen 1986, som blott var ett litet frö, utfördes med hjälp av Statistiska Centralbyrån på uppdrag av docenterna Sören Holmberg och Lennart Weibull (se bild 1 nedan missivet till den första SOM-undersökningen 1986). Teknik fanns 1986. Men det var annorlunda teknik, i en annan tid, en annan värld rentav. Men då precis som nu fanns en stilla undran eller reflektion om tekniken. Är den egentligen så bra och

vad ska vi med den till? En enkätfråga från SOM-undersökningen 1986 mäter just detta, om teknikens utveckling gör livet lättare eller svårare för människor i allmänhet. Utfallet är ganska tydligt i att det fanns en majoritet som tyckte det mest diplomatiska både och. Det är både lättare och svårare med teknikens hjälp (figur 4). Minst vanligt var det att tycka att tekniken gör allt svårare.

Figur 4 *Inställning till om teknikens utveckling gör livet lättare eller svårare för människor i allmänhet, 1986 (procent)*

Kommentar: Frågan löd *Tror du att teknikens utveckling gör livet lättare eller svårare för människor i allmänhet?* Svarsskalan framgår av figuren. Antal svar = 1 585.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986.

I undersökningen 2025 ställdes samma fråga. Resultaten kan inte jämföras rakt av med undersökningen 1986 eftersom svarsalternativet *Både lättare och svårare* var med 1986 men inte 2025. Men förhållandet mellan kategorierna *Lättare* respektive *Svårare* är i sig nästan kusligt lika. 79 procent svarade att teknikens utveckling gör livet lättare i undersökningen 2025. I undersökningen 1986 utgjorde kategorin lättare 79 procent av dem som antingen svarade lättare eller svårare. Tekniken utvecklas, men människors syn på den verkar vara förbluffande stabil.

SOM-institutet har skickat ut enkäter i 40 år i Sveriges historia och vi har utvecklat vår teknik. Numera går det att svara på enkäterna digitalt i mobilen, teknikens under. Men, låt oss inspireras av Anders Hansen, som i nära nog alla sammanhang där denne figurerar vill ta oss tillbaka till savannen. På savannen fanns inga enkäter. Möjligen fanns det enklare metoder som byggde på att man ritade

rutor och kryss i sanden för att delge sina uppfattningar om saker som rörde livet på savannen, men det låter vi vara osagt. Poängen är att människan har en lång historia i relation till SOM-institutets enkäter men en kort historia i relation till saker som Jorden och universum. Vår känsla är att saker och ting har accelererat för människor sedan ungefär industrialismens framfart. Vi har liksom seglat mest inomskärs och förmodligen varit ganska anpassade för det. Men när eller om en virvelvind far in mellan vikar och skär så kan det te sig omtumlande först. Frågan är emellertid om inte alla människor i alla tider har tyckt att tiden som är nu är den mest komplexa och fartfyllda? Den gemensamma tematiken för det här inledande kapitlet är lägereldar samt människans ibland något komplexa förhållande till andra tider än den vi just för närvarande lever i. När Prometheus stal elden från gudarna och gav den till människan skapades således förutsättningar för lägerelden, och lägerelden – ja, den fanns med stor säkerhet på savannen. Människor har antagligen gjort ganska mänskliga saker i cirka 300 000 år. Det finns goda skäl att tro att vi kommer fortsätta med det.

Varje tid är i praktiken en brytpunkt mellan dåtid och framtid. Vår spaning är att människor kommer fortsätta skapa sammanhang och förutsättningar som antingen är fysiska lägereldar med ved och tändstickor eller åtminstone något som liknar lägereldar. Digitala lägereldar. Det är viktigt att poängtera att med elden kommer emellertid ett visst ansvar. Det är nog få som önskar den dystopi som utmålas i filmen Wall-E från 2008, där en ensam liten komprimatorrobot är ensam kvar på en obeboelig jord. Människorna svävar runt i ett rymdskepp, kraftigt överviktiga, och med en skärm framför näsan konstant. Vi tror och hoppas att det i brytpunkten mellan dåtid och framtid ibland kan skava lite. När knoppar brister och allt det där. Men att människans lägereldar ändå överlever teknik, tid och rum.

Bild 1 Missivet till den första SOM-undersökningen 1986

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
Göteborgs Universitet

Bilaga 2.
STATISTISKA CENTRALBYRÅN
701 89 Urebro

ENKÄT

Oktober 1986

UNDERSÖKNINGENS NAMN

SOM '86

SAMHÄLLE OPINION MASSMEDIA 1986

Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet genomför hösten 1986 en stor frågeundersökning om massmedier och opinionsbildning i dagens Sverige. Undersökningen görs i samarbete med statistiska centralbyrån.

Frågeundersökningen är ett led i statsvetenskapliga institutionens forskningsverksamhet. Huvudansvariga är docent Sören Holmberg och docent Lennart Weibull. Närmare uppgifter om undersökningen och dess bakgrund finns i bifogad broschyr.

Frågeundersökningen går ut till 2500 slumpmässigt utvalda personer. Samtliga får per post ett formulär med ca 70 frågor. Formuläret behandlar flera olika ämnesområden (se baksidan för en innehållsöversikt). Det ställs frågor om bl a TV-tittande, fritidsintressen och uppfattningar i aktuella samhällsfrågor.

Nästan alla frågor kan besvaras enkelt genom att sätta kryss (X) i tillämpliga rutor. Svaren kommer att bearbetas anonymt och redovisas endast som siffror i tabeller. Vad någon enskild person svarat kommer aldrig att framgå.

Varje svar är synnerligen värdefullt för att vi skall kunna nå rättvisande resultat. Det är också mycket viktigt att frågeformuläret endast besvaras av den person till vilken detta brev är adresserat.

Vi är tacksamma om Du har möjlighet att svara snarast, helst redan under den kommande veckan.

Om Du undrar över något så ring oss gärna!

Med vänliga hälsningar

Bo Reimer

Bo Reimer
Forskningsassistent
Statsvetenskapliga institutionen
031 - 63 12 13

Nils Renstrand
Undersökningsledare
Statistiska centralbyrån
019 - 14 03 20

Referenser

- Anderson, U. (2026). Varför avstår vi från nyheter? Om betydelsen av betalväggar, mediemisstro & överbelastning. I A. Carlander, A. Ramsälv, B. Rönnerstrand & P. Öhberg (Red.), *Mot en tid som flytt* (denna volym). SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Bergström, A. (2026) Viktigt och intressant att hålla sig informerad. I A. Carlander, A. Ramsälv, B. Rönnerstrand & P. Öhberg (Red.), *Mot en tid som flytt* (denna volym). SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Blackwell, S. E., Westermann, K., Margraf, J., & Woud, M. L. (2025). *The relationship between vividness of positive future-oriented mental imagery, anhedonia, and positive affect*. *Psychological Reports*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/00332941251335587>
- Bornemark, J. (2018). *Det omätbaras renässans: En uppgörelse med pedanternas världsherravälde*. Volante.
- Brandão Jönsson, H. (2024). *Saudade: Att längta bort och hem på samma gång*. Natur & Kultur.
- Edwards, M. E., Booker, J. A., Cook, K., Miao, M., Gan, Y., & King, L. A. (2025). Hope as a meaningful emotion: Hope, positive affect, and meaning in life. *Emotion*, 25(6), 1365–1380. <https://doi.org/10.1037/emo0001513>
- Ekström, M., Ramsälv, A., & Westlund, O. (2022). Data-driven News work Culture: Reconciling Tensions in Epistemic Values and Practices in News Journalism. *Journalism*, 23(4): 755–772. <https://doi.org/10.1177/14648849211052419>
- Ende, M. (1979). *Die unendliche Geschichte*. K. Thienemanns Verlag.
- Graham, C., & Mujcic, R. (2025). Hope and the life course: Results from a longitudinal study of 25,000 adults. *Health Economics*, 35(1), 90–101. <https://doi.org/10.1002/hec.70041>
- Park, R. E. (1940). News as a Form of Knowledge: A Chapter in the Sociology of Knowledge. *American Journal of Sociology* 5(45): 669–686.
- Pehrson, J. (2026). *Skavmaxxa – obekväma vägen till ett bättre liv*. Svenska Dagbladet. <https://www.svd.se/a/8pqp3G/skavmaxxa-skapa-var dagsfriktion-for-mer-lycka>
- Prince. (1982). *1999 [Låt]*. På skivan *1999*. Warner Bros Records.
- RIAA. (2025). *RIAA 2024 Year-End Revenue Report*. Recording Industry Association of America. <https://www.riaa.com/wp-content/uploads/2025/03/RIAA-2024Year-End-Revenue-Report.pdf>
- Schudson, M. (1978). *Discovering the News: A Social History of American Newspapers*. Basic Books.
- Schultz, I. (2007). The Journalistic Gut Feeling. *Journalism Practice* 1(2), 190–207.
- SVT. (2026a). *Här är svenskarnas bästa ord*. SVT. <https://www.svt.se/kultur/har-ar-svenskarnas-basta-ord>
- SVT. (2026b). *SVT ska spara 355 miljoner kronor*. SVT. <https://www.svt.se/kultur/svt-ska-spara-355-miljoner-kronor>

- SVT. (2026c). Domstol: Meta och Youtube skyldiga till att orsaka psykisk ohälsa, <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/domstol-meta-och-youtube-skyldiga-till-att-orsaka-psykisk-ohalsa>
- Mikko, V., Aharoni, T., Tenenboim-Weinblatt, K., Boczkowski, P. J., Hayashi, K., Mitchelstein, E., Tanaka, A., & Kligler-Vilenchik, N. (2022). Taking a Break from News: A Five-Nation Study of News Avoidance in the Digital Era. *Digital Journalism*, 10(1), 148–164.
- Wilmer X. (1988). *Teknikens under* [Låt]. På skivan *Teknikens under*. EMI Svenska AB.